

[REDACTED]

Aan College van B&W Gemeente Woudenberg
Postbus 16
3930 EA Woudenberg

[REDACTED]

Gemeente Woudenberg
Zaak ID
05 OKT 2021
ben. ambtenaar
in afschrift aan:
hoort bij:

Geacht College,

Voorop allereerst de motivatie waarom een inwoner uit het buurdorp Barneveld reageert op een Woudenbergs rapport. Dat is eenvoudig te verklaren. Terzijde, voor alle duidelijkheid, de indruk als zou hiermee vooruitgelopen worden op een eventuele annexatie, zoals bij buur Scherpenzeel geeft geen pas. Ik laat die discussie volgaarne in bekwaamere handen over.

In het kader van diverse vrijwilligerswerkzaamheden ben ik zeer nauw betrokken bij de cultuurhistorische bronnen van - onder andere - de gemeente Woudenberg. En het gaat me te zeer aan het hart wanneer ik in mijn vrijwilligerswerk steeds weer moet constateren hoe weinig voeling men in deze gemeente heeft met haar historisch en cultureel erfgoed.

Het Raap-rapport.

Op de eerste plaats de complimenten voor het buitengewoon fraaie rapport met schitterende bijlagen ten aanzien van de archeologische verwachtingen in de gemeente Woudenberg. De inleiding onder kader 1.1 geeft concreet aan wat op beleidsmatig terrein te verwachten is. Voorts worden de algemene doelstellingen en vereisten op het gebied van de Nederlandse archeologie duidelijk uiteen gezet.

Toch ben ik zo vrij om enige kanttekeningen te plaatsen, en wel ten aanzien van:

1. het rapport in relatie tot de gemeente Woudenberg,
2. het doel van het rapport en belangrijker, hoe nu verder,
3. conclusie en advies.

1. Het rapport in relatie tot de gemeente Woudenberg.

Het rapport put zich uit in het algemeen archeologisch beleid. De relatie met de gemeente Woudenberg komt nauwelijks ter sprake. De bijlagen geven in grote lijnen, nadere informatie. In grote lijnen, want in de vorm van zoekplaatjes kunnen de archeologische waarden bij voldoende vergroting globaal, grofweg omlind worden opgezocht. Alleen bijlage 01_4 gaat uitgebreid en in detail in op de vele onderzoeken en aanbevelingen, die in het verleden reeds zijn gedaan.

2. Het doel van het rapport en hoe verder.

Zoals aangegeven heeft de gemeente in de jaren 2009 - 2010 reeds een eerste archeologische verwachtings- en beleidskaart laten vervaardigen. Dan rijst natuurlijk onmiddellijk de vraag wat er in die tussenliggende jaren tot heden op archeologisch gebied is veranderd, dan wel

verwacht wordt, dat zulks een nieuw onderzoek rechtvaardigt? Er wordt slechts gesproken over nieuwe inzichten en nieuwe bronnen, en daaruit dan dus voortvloeiend een actualisatie.

Het rapport verwoordt de doelstellingen aldus, ik citeer, alleen als handvat (blz.5):
[...] *'Het zichtbaar en beleefbaar maken van cultuurhistorie kan een gebied een eigen identiteit geven'*, [...] *'Een zorgvuldige omgang met cultuurhistorie en benutting van historische kwaliteiten kan dus economische lonend zijn, zo is uit wetenschappelijk onderzoek gebleken'*.

Over het *'economisch lonend'* zullen we het niet hebben. Maar dit terzijde. Interessant is natuurlijk eens na te gaan hoe *zorgvuldig en beleefbaar* de gemeente Woudenberg in die afgelopen jaren met haar cultuurhistorische kwaliteiten is omgegaan. Bijlage 01_4 geeft immers een groot aantal aanbevelingen. Interessant dus wat er daadwerkelijk met al die vermelde aanbevelingen is gedaan.

Ik noem twee willekeurige voorbeelden, weliswaar niet zozeer op archeologisch terrein, maar het geeft wellicht een indringend beeld van Woudenbergs beleid betreffende het *'zichtbaar en beleefbaar maken van zijn cultuurhistorie'*

- In 2015 is in opdracht van de gemeente Woudenberg Raap-rapport nr.2927 rond de Post van Lambalgen uitgebracht. In dat jaar is de Post van Lambalgen ook schitterend gereconstrueerd naar de oude situatie van 1793.

De huidige, 2021, toestand laat nauwelijks meer ruimte voor het predicaat *'schitterend'*. *'Dieptreurig'* is beter op zijn plaats. De tenen borstwering is vergaan en vervallen, de pag-resten nauwelijks nog herkenbaar, en de beide kazematten bij herhaling opengebroken door jeugdige vandalen.

Daar komt bij dat het rapport adviseerde om de talrijke aangetroffen vondsten een museale bestemming te geven. Tot heden, 2021, is echter onbekend waar die gebleven zijn.

Post van Lambalgen, zichtbare cultuurhistorie, 2021

Ik erken dat Staatsbosbeheer de juridisch eigenaar is, maar dat ontslaat de gemeente niet van haar morele zorgplicht, dan wel moreel belang ten aanzien van het behoud van cultureel erfgoed op haar gemeentebied. Zie slechts de hierboven aangehaalde, cursieve tekst uit het rapport over *'beleefbaar maken'* en *'een zorgvuldige omgang ...'*

- Een ander interessant cultuurhistorisch object onder de zorgzame hoede van de gemeente Woudenberg betreft Rijksmonument nr.525566. Ik doel op het unieke, oude stationsgebouw

uit 1883, gelegen in de gigantische industriële necropool aan de Parallelweg. Bijna onherkenbaar in het compleet verdoosde terrein staat dat al enige jaren langzaam te vervallen. Boze tongen beweren zelfs dat slechts gewacht wordt tot het monument van narigheid vanzelf in elkaar zakt. De gemeente kan dan verontschuldigend stellen 'helaas' geen geld te hebben voor de wederopbouw, dus bulldozer en zand erover, zodat eindelijk plaats gemaakt kan worden voor weer zo'n schitterende industriedoos van 13 (of meer) in het dozijn. Maar dat zal ongetwijfeld vuige kwaadsprekerij zijn; maar toch ...

Stationsgebouw 1883, inclusief oprukkend verdozing.

3. Conclusie en advies.

De geactualiseerde archeologische verwachtingen zijn met een vergrootglas te zoeken op de desbetreffende bijlagekaart. Daarnaast worden in het rapport wel drie specifieke verwachtingen genoemd, waaronder het Rijksmonument de Grebbelinie. Tja, het specifieke cultuurhistorische Rijksmonument De Grebbelinie.

Verder slechts algemene verwachtingen zoals ze in het hele land gelden en onderhand genoegzaam bekend zijn, geen specifieke Woudenbergse verwachtingen.

Specifiek beleefbare verwachting De Grebbelinie, resultaat 2010 – 2020? ... Er kan nog een doos bij ...

Het rapport gaat daarnaast uitgebreid in op eventueel niet ontplofbare oorlogsresten. In hoeverre daar zo vele jaren na dato in Woudenberg sprake van kan zijn, dat nog gevaarlijke resten gevonden zouden kunnen worden, laat ik discreet in het midden. Woudenberg is buiten de Pothbrug en De Haar bij Veenendaal nauwelijks beschoten (1940) dan wel gebombardeerd ('44 – '45). Het mijneveld aan de Roffelaarskade is in 1940 al geruimd.

Zelfs de frekwente magneetvissers langs het Valleikanaal halen nog slechts oud roest boven water. Ook zonder aanbevelingen uit een gedegen rapport luidt de algemene stelregel al vele jaren: bij twijfel vooral afblijven, liggen laten, en de politie waarschuwen.

Het advies: In verdacht gebied aanvullend onderzoek, rapporten, papier, papier, enz. enz. , maar bij onverdacht gebied kunnen werkzaamheden – in principe!- op regulier wijze worden uitgevoerd. Je zou er welhaast zelf op kunnen komen, zelfs zonder uitgebreid rapport.

Verder concreet advies ten aanzien van de archeologische verwachtingen of geadviseerd beleid specifiek voor Woudenberg heb ik buiten de algemeen landelijk geldende adviezen en opmerkingen niet kunnen vinden.

Recapitulatie.

De vraag is natuurlijk, het rapport gelezen hebbend, wat de werkelijke doelstelling zou kunnen zijn. In aanmerking nemend dat de gemeente niet zo heel lang geleden met een voorstel kwam om € 115.000,- beschikbaar te stellen voor een onderzoek (uiteraard + rapport), om te onderzoeken hoe de verkwanseling van het landschap en de industriële verdozing van de gemeente verder uitgebreid kan worden, ligt de conclusie voor de hand. Het kan niet anders dan een geactualiseerde studie zijn ten einde de weg in die richting ook op archeologisch gebied te vereffenen, een alvast juridisch indekken tegen bijvoorbeeld te verwachten bezwaarschriften tegen de verdere verkrachting van het ooit zo mooie dorp Woudenberg.

Het sluit dan in ieder geval perfect aan bij het megalomane plan van buurgemeente Scherpenzeel, 't Zwarte Land II, in de volksmond meergenaamd 't Zwarte Gat: een lange aaneengesloten keten van Scherpenzeel tot diep in de Woudenbergse 'parallele' binnenlanden van dode industriedozen, notoire broeinesten voor criminele activiteiten.

Onbekend is blijkaar dat men zich op landelijk politiek niveau al sinds 2019 zeer ernstige zorgen maakt over de immer voortschrijdend verdozing van het Nederlands landschap door lokale bestuurders. Daarbij volledig voorbijgaand aan de gevolgen en kosten voor het milieu betreft de stikstofuistoot, energietoevering en problemen met de infrastructuur ten gevolge van het intensieve vrachtwagenverkeer.

De bewoners van Woudenberg kunnen er intussen over meepraten.

Conclusie.

Indien de rapporten uit het verleden blijkaar al zo weinig effect hebben gesorteerd op het werkelijk *'zichtbaar en beleefbaar maken van cultuurhistorie'*, wat is dan het nut en het vertrouwen ten aanzien van alweer zo'n rapport? En wat ten aanzien van de ongetwijfeld flinke kosten om wederom zo'n rapport te doen vervaardigen?

Gelet op al het bovenstaande ware het wellicht waardevoller geweest, om in plaats van de daarmee gemoeide kosten, deze bijvoorbeeld - geheel conform de doelstelling *'zichtbaar en beleefbaar maken van cultuurhistorie'* - te besteden aan een stuk consolidatie van Rijksmonument nr. 525566, voor het te laat is.

Voor een financieel armlastige gemeente als Woudenberg zou een dergelijke uitgave oneindig veel nuttiger geweest zijn, - *'al dan niet wetenschappelijk onderzocht'*.

